

TMMOB JEOFİZİK MÜHENDİSLERİ ODASI UCTEA CHAMBER OF GEOPHYSICAL ENGINEERS

Milli Müdafaa Caddesi No:10/7 P.K.749 06650 Kızılay-ANKARA/ TÜRKİYE
Tel : (312) 418 42 20 – 418 82 69 Faks : (312) 418 83 64 <http://www.jeofizik.org.tr> E-mail : jfmo@jeofizik.org.tr

“Hazar Denizi ve Karadeniz Petrol & Gaz ” Konferansı ve TUROGE–2008 Sergisi Açılış Konuşması

Sayın Bakanım, Bölge Ülkelerinin Sayın Bakanları, Değerli Delegeler, “**Hazar Denizi ve Karadeniz Petrol & Gaz ” Konferansı ve TUROGE–2008 Sergisinin**; sayın katılımcıları, Ulusal ve Uluslararası basının değerli mensupları; TMMOB Jeofizik Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı olarak hepinize hoş geldiniz diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Dünya, özellikle ülkemizin de içinde bulunduğu bölge yeniden şekillenme sürecini yaşamaktadır. Petrol ve doğal gazın geçtiğimiz yüzyıla damgasını vurması ve enerji kaynaklarına egemen olma mücadelesi, Ortadoğu ve Kafkasya’da büyük çekişmelere neden olmuş, yeni sınırlarla yeni ülkeler yaratmıştır.

II. Dünya savaşından itibaren, enerji kaynaklarına erişim ülkelerin dış politikalarının odağına oturmuş ve son yıllarda enerji piyasasındaki hızlı değişim ve gelişmelerin de etkisiyle enerji arz güvenliği uluslararası politikaların ilk sırasında yer almıştır.

Dünya ekonomisinin artan petrol fiyatlarına rağmen yükselişi, Çin ve Hindistan’ın hızlı kalkınmasının yanı sıra, doğal kaynaklara sahip olmayan Batılı ülkelerin geleceğinin belirsizleşmesi, siyasette yeni denge arayışlarını zorunlu kılmıştır. Özellikle, savaşların en önemli nedeni olan doğal kaynaklar, günümüzde uluslararası ilişkileri doğrudan etkilemektedir.

Ayrıca enerjinin yeni aktörleri olacak olan Çin, Hindistan v.b ülkelerin kendi devlet desteği ile enerji alanlarını kontrol edecek yatırımları ve servis hizmetleri ile doğal kaynaklara sahip ülkelerde yer alma çabaları, yenedünya düzeni içinde var olma şeklidir.

Son yıllarda Hazar Havzası hidrokarbon kaynaklarının Batı pazarlarına güvenli ve çeşitli güzergâhlardan taşınması hayati önem kazanmıştır.

2007 yılında enerji sektöründe neler yaşandı? Önce bunlara kısaca değinmek istiyorum:

- 3 Haziran 2007 tarihinde Jeotermal Kaynaklar Yasası onaylanıp yürürlüğe girmiştir.
- 1.6 milyar metre küp gaz depolama kapasitesine sahip Silivri Doğalgaz Deposu, 3 yıllık bir gecikmenin ardından tamamlanmış ve 130 milyon dolara mal olmuştur.
- TPAO, petrol dağıtım ağının ilk istasyonunu Ekim 2007’de Yozgat’ın ilçesi Saray Beldesi’nde hizmete açmıştır.
- Lukoil’in Yönetim Kurulu Üyesi Richard Matzke, Samsun-Ceyhan Petrol Boru Hattı’nın Rusya desteğiyle yapılabileceğini, Türk boğazlarının by-pas edileceğini belirtmiş; 1,5 milyar dolara inşa edilecek olan Samsun-Ceyhan Ham Petrol Boru Hattı’nın temeli atılmıştır. Ancak, Eylül ayında yapılan anlaşma ile Samsun-Ceyhan Ham Petrol Boru Hattı’nın güzergâhı, Ünye-Yumurtalık olarak değiştirilmiştir.
- Türkiye, başta AB pazarı olmak üzere enerji arzının genişleyeceği ve çeşitleneceği çok önemli bir bölgede bulunmaktadır. AB ülkelerinin doğal gaz ithalatında Rusya’ya alternatif kaynaklar ve hatlar aramak zorunda oluşu Türkiye için oldukça önemlidir. Hazar Havzası ve Ortadoğu’da üretilecek doğalgazın Avrupa ülkelerine taşınması amaçlanan ve Türkiye’nin de içinde yer aldığı Nabucco Projesi’nin ülkemiz çıkarları açısından önem arz etmesine karşın AB Komisyonu, Avrupa doğalgaz kaynaklarının çeşitlendirilmesini amaçlayan Nabucco Projesi için İran doğalgazının gerekli olmadığını ve istenmediğini bildirmiştir.

TMMOB JEOFİZİK MÜHENDİSLERİ ODASI UCTEA CHAMBER OF GEOPHYSICAL ENGINEERS

Milli Müdafaa Caddesi No:10/7 P.K.749 06650 Kızılay-ANKARA/ TÜRKİYE

Tel : (312) 418 42 20 – 418 82 69 Faks : (312) 418 83 64 <http://www.jeofizik.org.tr> E-mail : jfmo@jeofizik.org.tr

- Azerbaycan Enerji Bakanı Natık Aliyev, Azerbaycan doğalgazını Avrupa'ya taşıma konusunda Türkiye'nin desteğine ihtiyaçları olduğunu vurgulamış ve Azeri gazını Yunanistan'a akıtacak boru hattı Kasım 2007'de hizmete girmiştir.
- Gazprom ve Eni, Rus gazını Avrupa'ya taşıyacak Güney Akım Boru Hattı'nın yapımıyla ilgili anlaşmayı 2007 yılı içinde imzalamıştır.
- Uluslararası Enerji Ajansı, dünya petrol talebinin 2008 yılında 2007'ye göre daha hızlı artacağını bildirmiştir.

Ülkemizin enerji ihtiyacı açısından birkaç önemli tespit noktalarına değinirsek;

- Ülkemizde petrol üretimi 2.2 -2.3 milyon ton oranında, tüketimi ise 30 milyon ton civarındadır. Yani Türkiye yerli petrol üretimi tüketimin ancak %7 sini karşılamakta ve buna bağlı olarak petrol ihtiyacının %93'ünü ve doğalgazın %100'e yakın kısmını ithal etmektedir.
- Bulunduğu coğrafyada petrol ve doğalgaz aramacılığında en düşük yatırımı yapan ülke durumundadır. Petrol var mıdır, yok mudur şeklinde ezbere tartışmak yerine arama ve üretime daha fazla yatırım yapılması hedeflenmelidir. Ama öncelikle arama yatırımlarının önünün açılması teşvik edilmelidir. Ülkemiz zengin petrol ve doğal gaz kaynakları ile başta AB olmak üzere batısındaki büyük tüketiciler arasında önemli, istikrarlı ve kuvvetli duruşu olabilecek bir konumda olup; aynı zamanda sektörel, teknik ve bilgi birikimine sahip kadrolarımız da mevcuttur.
- Türkiye'nin doğal kaynakları söylenen ve iddia edilen kadar sınırlı değildir. Örneğin dünyadaki bor madeninin %80'ine sahip olduğumuz düşünülürse en azından doğal kaynaklarda %70 dışa bağımlı olunmaması gerekir. Gerek ülke kaynaklarını değerlendirmekte gerekse ithalatta kaynak çeşitliliği yaratmakta plansızlık bu yüksek dışa bağımlılığı ortaya çıkarmakta olup, bu durum enerji güvenliği açısından çok önemli bir sıkıntı oluşturmaktadır.
- Henüz üçte birini değerlendirebildiğimiz önemli kömür ve hidrolik kaynaklar potansiyeli mevcuttur.
- Yenilenebilir enerji potansiyeline sahip bir ülkeyiz; ancak bu enerji potansiyelleri planlamayı ve değerlendirilmeyi beklemektedir. Yani Türkiye kendi enerji kaynaklarını yeterince kullanamamaktadır.

Enerji sorunu sadece ülkemizin değil tüm dünyanın bir sorunu haline gelmiştir ki, bu sorun ülkelerarası gerilimlerin, çatışmaların kaynağıdır. Bunun en somut örneği de; Ortadoğu'da Irak'ta yaşanan savaşın temelinde petrol paylaşımının var olmasıdır. Türkiye de enerji güçlerinin savaş yaptığı bu coğrafyada, sınır ülke durumundadır. Petrol ve doğalgaz zengini olan ülkelere sınırı olması, kendisinin de bu ülkelere bağımlı olması ve boru hatlarının geçiş güzergâhında yer alması gibi nedenler stratejik önemini iyi kullanması zorunluluğunu beraberinde getirmiştir. Türkiye'nin enerji arz güvenliği plan ve programlarını yaparken çevresiyle birlikte düşünülmesi ve tedbir alınmasını gereklidir. Bu nedenle komşuluk ilişkilerimizde enerji önemli bir gündem maddesidir. Mesela; İran'la mutat hale gelen doğal gaz krizi de güncelliğini korumaktadır.

Türkiye Irak'ın (özellikle de Kuzey Irak'ın) geleceğinde kendine pozitif bir yer sağlayamazsa, bunun petrol ve doğalgaz projelerine de etkisi olacaktır. Irak'ın güneyindeki petrol ve doğalgaz zaten Türkiye üzerinden akmayacağı bilindiğine göre Kuzey Irak'taki petrol ve doğalgazın Türkiye'den dünya pazarlarına ulaştırılması da hedeflerimiz arasında olmalıdır.

Ülkemizin enerji kaynaklarının potansiyelini değerlendirecek bugününde ve geleceğinde sürdürülebilir kalkınma için planının var olduğunu, enerji politikası açısından ifade etmek mümkün değildir. Enerjiye yön veren bürokrasinin deneyimli kadrolarına rağmen, kurumsal yapıları ya birleştirmeler ya da parçalamalarla

TMMOB JEOFİZİK MÜHENDİSLERİ ODASI UCTEA CHAMBER OF GEOPHYSICAL ENGINEERS

Milli Müdafaa Caddesi No:10/7 P.K.749 06650 Kızılay-ANKARA/ TÜRKİYE
Tel : (312) 418 42 20 – 418 82 69 Faks : (312) 418 83 64 <http://www.jeofizik.org.tr> E-mail : jfmo@jeofizik.org.tr

daha da ötesi özelleştirmelerin altlıklarını oluşturarak enerji kuruluşlarını içinden çıkılmaz ve yönetilemez hale getirmek için çeşitli dönemlerdeki yönetimler tarafından çaba sarf edilen görünüm arz etmektedir.

Sonuç olarak, hidrokarbon kaynakları dünyanın ihtiyacını uzun yıllar karşılayacak zenginliktedir. Bu kaynaklar tükenmeden, dünya başka enerji kaynaklarına geçecektir; ama bu geçiş kademeli ve ekonomik olarak gerçekleşirken, gerekli düzenlemeler ve yatırımlarla hidrokarbon yakıtların çevreye verdiği zarar daha da düşürülebilir (mesela karbondioksit salımlarının yeraltında depolanması gibi teknolojilerle). Var olan kaynakların özellikle petrol ve doğalgaz kaynaklarının, üretilip tüketilmesi ise üretici ülkelerde zorlaşan yatırım şartları ve tüketici ülkelerde ise altyapı inşaatına karşı olan tutumun artışı gibi önemli sorunlarla karşı karşıyadır. Bu sorunlar enerji sektörünü önümüzdeki yıllarda oldukça meşgul edecek ve tüketiciler için önemli bir risk faktörü oluşturacaktır.

TUROGE-2008 Sergisi ile Hazar Denizi ve Karadeniz Petrol&Gaz Konferansına, TMMOB Jeofizik Mühendisleri Odası olarak bu ortak organizasyondan mutluluk duymaktayız. Bu toplantının; siyasi otorite ve yetkililerce dikkate alınarak amacına yani, sahip olduğumuz kaynaklarımızın değerlendirilebileceği, üretime-yatırıma dönüşebileceği ve bulunduğu coğrafya itibariyle yenedünya düzeninde ülkemizin çıkarlarının en üst seviyede korunacağını umut ediyoruz.

Kongre ve Sergiyi düzenleyenlere, sergiye ve konferansa katkı koyan kişi, kuruluş ve firmalara teşekkür ediyor, bütün delegeleri saygıyla selamlıyorum.

A.Uğur GÖNÜLALAN
TMMOB Jeofizik Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu Başkanı
18.03.2008- ANKARA